

Mer information: www.skolverket.se
www.regeringen.se/skoltrygghet

Trygghet, respekt och ansvar
 – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever

Skolverket

REGERINGENS KANSLEIET
 Utbildnings- och kulturdepartementet

**STÄRKT RÄTT FÖR
 BARN OCH ELEVER**

1 april 2006
 Lagen (2006:67) om förbud mot
 diskriminering och annan kränkande
 behandling av barn och elever

Skolverket

REGERINGENS KANSLEIET
 Utbildnings- och kulturdepartementet

Lagen

1 § Lagens ändamål och tillämpningsområde

- Främja barns och elevers lika rättigheter
- Motverka diskriminering
- Motverka annan kränkande behandling

Lagen ska tillämpas på all utbildning och annan verksamhet som avses i skollagen (1985:1100)

2 § Definitioner

3 § Ansvar för anställda och uppdragstagare

4 § Tvingande bestämmelser

Skolverket

REGERINGENS KANSLEIET
 Utbildnings- och kulturdepartementet

Aktiva åtgärder

- 5 § Målinriktat arbete
- 6 § Likabehandlingsplan
- 7 § Skyldighet att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling
- 8 § Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier och annan kränkande behandling

Förbud mot diskriminering

- 9 § Direkt diskriminering
- 10 § Indirekt diskriminering
- 11 § **Trakasserier**
- 12 § Instruktioner att diskriminera
- 13 § **Förbud mot annan kränkande behandling**
- 14 § Förbud mot repressalier

Skolverket REGGERINGSÄMNET
Utbildnings- och kulturdepartementet

- 15 § Skadestånd
- 16 § **Tillsyn**
- 17 § Rättegången
- 18–19 §§ Bevisbörda
- 20 § **Rätt att föra talan**
- 21–22 §§ Preskription m.m.

Skolverket REGGERINGSÄMNET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Vilka skyddas av lagen?

Alla barn och elever i:

- Förskoleverksamhet
- Skolbarnsomsorg
- Förskoleklass
- Grundskola
- Särskola
- Sameskola
- Specialskola
- Gymnasieskola
- Gymnasiesärskola
- Kommunal vuxenutbildning (Komvux)
- Vuxenutbildning för utvecklingsstörda (Särvux)
- Svenskundervisning för invandrare (sfi)

Skolverket REGGERINGSÄMNET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Varför en ny lag?

- Förekomsten av mobbning
- Demokrati- och värdegrundsuppdraget
- Mänskliga rättigheter
- Regeringsformen
- Europakonventionen

Skolverket

REGGERINGSKANSLIET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Genomförande av tre EG-direktiv

1. Likabehandlingsdirektivet (jämslällhet)
2. Direktivet mot etnisk diskriminering (ras och etniskt ursprung)
3. Arbetslivsdirektivet (religion eller övertygelse, ålder, funktionshinder och sexuell läggning)

Skolverket

REGGERINGSKANSLIET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Lagens ändamål

- Att **främja** barns och elevers lika rättigheter.
- Att **motverka** diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder.
- Att motverka **annan** kränkande behandling.

Skolverket

REGGERINGSKANSLIET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Definitioner i lagen

- **Trakasserier:** ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet, och som
 1. har samband med
 - etnisk tillhörighet
 - religion eller annan trosuppfattning
 - funktionshinder
 - kön (trakasserier på grund av kön), eller
 2. är av sexuell natur (sexuella trakasserier),
- **Annan kränkande behandling:** ett uppträdande som annars kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Skolverket REGGERINGSKANSLIET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Förbudet gäller (9-14§§):

- Direkt diskriminering
- Indirekt diskriminering
- Trakasserier
- Instruktioner att diskriminera
- Annan kränkande behandling
- Repressalier

Skolverket REGGERINGSKANSLIET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Det här är lagen

KRÄNKANDE BEHANDLING	
DISKRIMINERING	ANNAN KRÄNKANDE BEHANDLING:
TRAKASSERIER: Ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med diskrimineringsgrunderna: <ul style="list-style-type: none"> • Kön: JämO • Etnisk tillhörighet: DO • Religion eller annan trosuppfattning: DO • Sexuell läggning: HomO • Funktionshinder: HO 	ANNAN KRÄNKANDE BEHANDLING: Ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker ett barns eller en elevs värdighet. <ul style="list-style-type: none"> • Barn- och elevombudet BEO • Enligt brottsbalken: <ul style="list-style-type: none"> Olaga tvång Olaga hot Misshandel Hets mot folkgrupp m.m.

Tillsyn (16§)

- Statens skolverk (Barn- och elevombudet för likabehandling)
- Jämställdhetsombudsmannen
- Ombudsmannen mot etnisk diskriminering
- Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning
- Handikappombudsmannen

Myndigheterna får rätt att föra talan i mål om skadestånd enligt denna lag.

Skolverket REGGERINGSÄMNET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Barn- och elevombudet

- Tillvarata barns och elevers **enskilda** rätt enligt lagen.
- Medverka i utbildnings- och informationsverksamhet som rör den nya lagen.
- Ge rådgivning och upplysning om den nya lagen.
- Långsiktigt följa utvecklingen inom området.
- Upprätta kontakter med ombudsmännen, kommuner, elevorganisationer m.m. som berör området.

Skolverket REGGERINGSÄMNET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Vems ansvar?

Det juridiska ansvaret har huvudmannen:

- Kommunen
- Enskild huvudman
- Landstinget
- Staten

Ansvaret att agera omfattar:

- Rektor och skolledare
- All personal, t.ex. barnskötare, lärare, bespisningspersonal, lokalvårdare, skolhälsovården...

Skolverket REGGERINGSÄMNET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Vad är man skyldig att göra?

Skyldighet att agera:

- Främja likabehandling
- Förebygga/motverka
- Utreda/förhindra

* Viktigt med information om vad som gäller!

Skolverket REGGERINGSÄMNET
Utbildnings- och kulturdepartementet

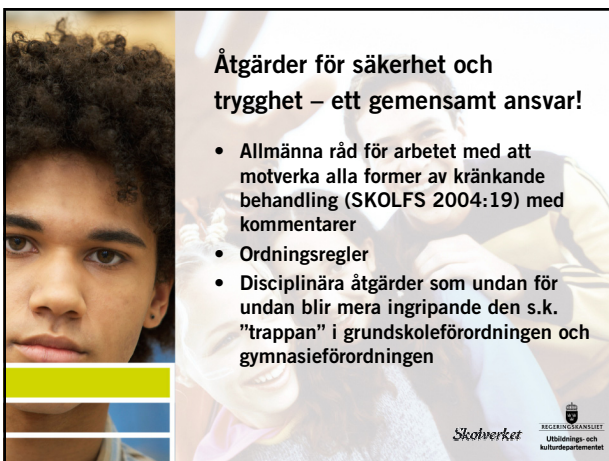
Krav på likabehandlingsplan

Vad planen bl.a. bör innehålla:

- Tydlig ansvarsfördelning
- Rutiner för skolans tillsyn m.m.
- Dokumentation
- Planerade åtgärder
- Uppföljning av åtgärderna
- Utvärdering
- Revidering
- Krav på kvalitetsredovisning

Kraven gäller all skollagsreglerad verksamhet

Skolverket REGGERINGSÄMNET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Åtgärder för säkerhet och trygghet – ett gemensamt ansvar!

- Allmänna råd för arbetet med att motverka alla former av kränkande behandling (SKOLFS 2004:19) med kommentarer
- Ordningsregler
- Disciplinära åtgärder som undan för undan blir mera ingripande den s.k. "trappan" i grundskoleförordningen och gymnasieförordningen

Skolverket REGGERINGSÄMNET
Utbildnings- och kulturdepartementet

"trappan"

Grundskolan och motsvarande
3 kap 11§ skollagen
6 kap 9-10§§ grundskoleförordningen

1. lärare
2. vårdnadshavare utvisning kvarstämning
3. rektor och EVK vårdnadshavare
4. BUN lämplig åtgärd

Gymnasieskolan
6 kap 21-25§§ gymnasieförordningen

1. lärare
2. utreda utvisning
3. rektor skriftlig varning
4. BUN avstängning förvisning allsidig utredning!

Skolverket
REGGERINGSKANSLIET
Utbildnings- och kulturdepartementet

Vad är nytt?

- Kravet på att aktivt **främja likabehandling**
- **Förbudet** mot
 - **diskriminering**
 - **annan kränkande behandling**
- **Begreppet** "annan kränkande behandling"
- Inrättandet av ett **barn- och elevombud**
- Kravet på en **likabehandlingsplan**
- **Delad bevisbörda**
- Möjligt att få **skadestånd** för annan kränkande behandling som enligt skadeståndslagen inte skulle motivera någon ersättning

Skolverket
REGGERINGSKANSLIET
Utbildnings- och kulturdepartementet

FRÄMJANDE AV LIKARÄTT!
